

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Orationibus lacvlatoriis Libri IV. Ascetici, Seu ad exercitationem spectantes

Balinghem, Antoine de

Antverpiae, 1618

Cap. XVII. Responsio ad eos qui opponu[n]t se in huiusmodi aspirationibus
exiguam percipere oblectationem aut sensibilem deuotionem, solaque
ferè consuetudine ductos eas obire.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51085](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51085)

re. Precare itaque Deum vt animo tuo frequenter subeat, vt se ipse menti tuæ ita insculpat, vt nullâ aut vi, aut casu eius obli-
 retur recordatio: vsurpabisque identidem il-
 lud sponsæ. Pone te vt signaculum super cor
 meum, vt signaculum super brachiû meum.
 Fac ô Domine vt quemadmodum nullum
 tibi abit momentum, quo diuinæ menti tuæ
 non recurro, ita & ego quolibet temporis
 puncto de te cogitem, te suspirem. Effice vt
 prouideam te in conspectu meo semper,
 quoniam à dextris es mihi ne commouear:
 quoniam firmamentum meum & refugium
 meum es tu, quoniam absque te possum ni-
 hil. Da Domine vt instar Abraham prisco-
 rumque Patriarcharum ambulem coram te,
 vt sim perfectus; neque enim alia est com-
 pendiaria ad virtutem omnem via, quàm
 tui nullo vniquam tempore memoriam po-
 suisse.

Cant.
8.6.

Ps. 15. 8.

Gen. 17.
1.

CAPVT XVII.

*Responsio ad eos qui opponunt se in huius-
 modi aspirationibus exiguam percipere
 oblectationem aut sensibilem deuotio-
 nem, solâque ferè consuetudine ductos
 eas obire.*

Hoc libentius istis paulò diutiùs immo-
 ramur, quòd eas contineat orandi præ-
 ceptio-

Z 5

ceptio-

Homil.
14. in
Ezech.

c. 32.

ceptiones, quæ non modò breuioribus hifce aspirationibus, sed diuturniori etiam orationi conueniant. Neque verò se quisquam ab orando deterreri patiatur, quòd illi hæc mentis exercitatio, & quasi cibus non sapiat semper, desipiat potiùs nonnunquam, mentisque sit palato insuauis & iniucundus. Cogitet is quod præclare à Gregorio scriptum exstat, orationem quasi quoddam esse certamen atque duellum, in quo modò hic, modò ille tum vincit tum vincitur. Sed multò præstat ipsum audire qui explanans illud ex Genesi, Et ecce vir luctabatur cum eo usque mane. Hæc habet: Is, inquit, qui certat, in luctamine aliquando se superiorem, aliquando eum cum quo certat superiorem inuenit. Designat ergo Angelus Domini & Iacob qui cum Angelo contendit, vniuscuiusque perfecti viri & in contemplatione positi animam, quæ Deum contemplari nititur velut in quodam certamine posita, quia intelligendo & sentiendo de incircumscripto lumine aliquid degustat, modò verò succumbit, quia & degustando iterum deficit. quasi ergo vincitur Angelus, quando intellectu intimo apprehenditur Deus. Hæc Gregorius, qui pulchra duelli similitudine proponit eam quæ orationi familiaris est, & quasi perpetua comes affectum vicissitudinem. De qua quidem paulò post dicendum fusiùs.

Au-

Audiamus interim quid de eadē re luculenter S. Laurentius Iustinianus viæ spiritualis Dux peritissimus: Grata mens, inquit, & verè caritatis iaculo vulnerata, eadem virtutum exercitia, idem orationis studiū peragit, quum spiritualis lætitiæ penuriam patitur, sicut cum diuino calore repletur, licet id non eodem agat gustu: scit namque sapientiæ erudita magisterio, quòd maiorum donorum dignior efficitur post labores & certamina. Hoc significare voluit Propheta cum diceret; Secundum multitudinem dolorum in corde meo, consolationes tuæ lætificauerunt animam meam; perfectèque caritatis argumentum est notissimum, in aduersis fiduciam nō amittere, & virtutes uniformiter semper operari, atque sub Dei disciplinā eodem animo, eodemque vultu perseverare.] Hæc B. Iustinianus.

Quibus duo præcipuè suggerit ad persuadendam, etiam aridæ menti in orando constantiam. Alterum quidem, magnum id aduersus Deum amoris existere argumentū, qui licet insuavis & insipidus, non deseratur tamen: alterum verò est spes fruendarum aliquando tandem cælestium voluptatum; quandoquidem Deo solemne est post tristiæ tenebras, lucem consolationis immittere. Eius est mortificare & viuificare, deducere ad inferos & reducere, humiliare & exal-

De disciplina
mona-
sticæ cō-
uersa-
tionis
c. 18.

Psal. 93.

Iob. 5.
18.

exaltare: suscitare de puluere egenum, & de stercore pauperem erigere: Eius est vulnerare & mederi, percutere & sanare, hacque varietate mortalium vitam studiaque ita temperare, ut in omnibus aduersis licet naturæque molestis, pius se semper benignumque patrem exhibeat.]

Eodem
cap.

Porro idem Iustinianus vniuersum hunc animæ statum, quo ei cælestia maximèq; orationis vsus est iniucundus, atque adeò molestus scitè describit, quidque illi tum sit præstādum prudenter sanè hisce verbis præscribit. Solet interdum, inquit, Diuina bonitas ab orantis affectu se subducere, eumque totum aridum, totum reddere in deuotum. Tunc quidquid meditati offertur desipit, quidquid cogitare disponit, indiscussum præ ariditate spiritus derelinquit. Nihil sapit, nihil delectat, nihil reperitur quod pascat affectum, quin potiùs vbique tenebræ densissimæ palpantur, vbique sterilitas sentitur, quasi priùs nihil dulce gustatum sit: fiunt quoque intus fragores, tonitrua, coruscationes, & immissiones per Angelos malos ut euertant à sua stabilitate animum, faciantque illum ab oratione cessare.] Hæc ipse quidem de eo quem Deus solitâ oblectatione inter orandum non complet, quæ autem ei sana suggerat consilia videamus. Eo autem, inquit tempore quo hæc aguntur, orationis actus

actus prætermittendus non est (quod dictum accipe tam de breuiore quàm longiore) sed perseueranter custodiendus: si enim qui ista patitur petierit dulciter, accipiet: si quaesierit prudenter, inueniet: si pulsauerit fideliter aperietur ei lumen supremi fulgoris, videbitque solem qui prius erat in nubilo, fulgentem in meridie. Qui legit intelligat. Retunditur quandoque ex Dei dispensatione orantis animus innumerabilium varietate cogitationum, quæ præ sui multitudine & importunitate ipsum instabilem reddunt. ac ipse more carinæ fluctuantis in medio pelagi huc illucque agitatus, per tentationum scopulos collisus atteritur, atque amisso quietis delectabilis tranquillo portu incessanter ad Dominum clamare cogitur. *Saluum me fac Deus, quoniam intrauerunt aquæ usque ad animam meam. Infixus sum in limo profundi, & non est substantia.* Tunc iactandæ sunt anchoræ bonæ spei in mare diuinæ miserationis, tunc toties ad cælum vociferandum est humili & ardenti cordis desiderio, quoties impingitur orantis animus ab impetu periculorum cogitationum. Pius autem Dominus non permittit diu laborare clamantem ad se, sed imperat ventis & mari, & fit repente tranquillitas magna.]

Psal. 68.

Idem extremo capite enixè commédatur
nullam

nullam ob causam consueta orandi stas horis consuetudo differatur aut intermittatur: solùm (inquit) propter corporis necessitatem & obedientiæ virtutem, atque proximi manifestam caritatem indictum orandi tempus intermittendum est. Vbi ne meminit quidem detractæ consolationis, aut ariditatis animi. Immo grauiter præcipit quod sibi quisque temporis spatium ad orandum delegerit, illud nec propter cordis duritiem multum diminuendum, nec propter mentis deuotionem inordinatè prætergrediendum: vtrobique latent insidiæ; nam in diminutione negligentia sæpe triumphat, in prolongatione autè indiscretio dominatur.] Haftenus Iustinianus. Cuius quidem præceptionibus, puto ex parte factum satis iis quos consolationis penuria ad orationis studium vel interrumpendum, vel deserendum omnino, fortè sollicitat. Sed habeant illi & hanc secundam responſionem.

An putant fortasse se hac solos affici molestiâ, sibi que tantum aduersos reflare ventos, cæteris omnibus fauentes? si id quidem censent, toto errant cælo. Sanctorum quippe omnium vestigijs trita est hæc via iam inde ab æuo condito, non semper frui amplexibus sponsi, nec in cellam vinariam introduci, nec repleti ab vberibus diuinæ consolationis. Omnia tempus habent, tempus ample-

amplexandi & tempus longè fieri ab ample-
xibus, tempus plangendi & tempus saltan-
di: tempus flendi & tempus ridendi: non se
semper ostendit sponsus, stat nonnumquam
post parietem, respicit per fenestras, prospici-
citque per cancellos, abscondit faciè suam,
se simulat abesse, nos aridos, tristes, desertos
relinquit ad breue tempus: periculum facit,
num verè & sincere à nobis diligatur: an
verò in bonis tantùm rebus ei adhæresca-
mus, cuius quidem perfidiæ sanctum Iob
criminabatur dæmon.

Ecclef.
3.5.Cant. 2.
9.

Quoties compellat apud Salomonem
sponsam sibi dilectam pia mens? Quoties
magnis illum vrget vocibus vt ad se redeat?
*Reuertere dilecte mi, similis esto capræ & hinnuloq,
ceruorum super montes Bethel. Veniat dilectus
meus in hortum suum, & comedat fructum pomo-
rum suorum. Quis mihi det te fratrem meum,
sugentem vbera matris meæ, vt inueniam te foris
& deosculer te, & iam me nemo despiciat?* Ab-
erat ergo aut latebat, cum neque reuerta-
tur, neque inueniatur nisi aut absens, aut
abscondus. An non idem Salomon inducit
sponsam per vicus & plateas quærentem quæ
diliget anima eius? Ex quibus conficitur
non sese semper fruendum exhibere spon-
sum, habet stata tempora, vicesque quibus
sui copiam facit. Habet & varia cubicula
(tria quidem statuit Bernardus) ad quæ cui-
libet

Cant. 2.
17.Cant. 5.
1.
c. 8. 1.Cant. 3.
2.

Serm.
23. in
Cant.

libet pro ratione meritorum patet ingressus. In primo exercet magisterium, in altero iudicium, in tertio amorem. primum seruit doctrinæ, secundum timori, tertium quieti & delectationi: in quo quidem verè quiescitur, cum tranquillus Deus tranquillet omnia, & quietum aspicere sit quiescere, ait idem Bernardus; Qui licet eximia sanctitatis vir si quis alius, nihilominus se ad istud tertium infrequentius admitti queritur, queritur autem his verbis. Sed heu rara hora & parua mora, ô si durasset!

9.30.20.

Et miraris tibi sapiùs huius sacratoris cubiculi atque thalami oclusas fores? ô quoties eas vel præstantissimi & sanctissimi quiq̃ frustra pulsauere? Quoties Iobi verbis Deum in clama uere? Clamo ad te, & non exaudis me, isto, & non respicis me, mutatus es mihi in crudelem, & in duritia manus tuæ aduersaris mihi. Subtrahit se verbum (ut pulchrè Bernardus) quo auidius reuocetur, teneatur fortiùs, & postquam vigiliis & obsecrationibus & multo labore & imbre lacrymarum quæ sitis ad fuerit, subito dum teneri putatur, elabatur, & rursus lacrymantis & insectanti occurrens comprehendi patitur, sed minimè retineri, dum iterum subito quasi è manibus euolat. Et si insisterit precibus & fluctibus deuota anima, denuò reuertetur, & voluntate labiorum eius non frau-

Serm.
74. in
Cant.

fraudabit eam, sed rursus mox disparebit, & non videbitur nisi iterum toto desiderio requiratur. Dulce quidem commercium cum verbo, sed breue momentum, & experi-^{Serm. 85.} mentum rarum: potest quidem esse in hoc corpore de presentia sponsi frequens lætitia, sed non copia; quia etsi visitatio lætificat, sed molestat vicissitudo. Et hoc necesse est tamdiu animam pati, donec semel positâ corporeæ sarcinâ molis, auolet & ipsa leuata pennis desideriorum suorum, liberè iter carpens per campos contemplationis, & mente sequens expedita dilectum quocumque ierit.] Hæc Bernardus; quo duce & auspice & tertiam subiiciam rationem.

Huiusmodi querulos, quibus spiritualis oblectationis detractio molesta est, velim animum attendere num ea præstent quibus ea prouocatur, quibusq; allicitur Deus ad eam exhibendam. Fortè appetis & tu (inquit Bernardus) contemplationis quietem, & bene facis, tantum ne obliuiscaris^{Serm. 46. in Caut.} flores quibus lectulum sponsæ legis aspersum. Ergo cura & tu tuum similiter circumdare bonorum floribus operum, virtutum exercitio tamquam flore fructum, sanctum otium præuenire. Alioqui delicato satis otio dormire voles si non exercitatus quiescere appetas, & Liæ fecunditate

Aa ne

2. Thef.

3.

Psalm.

118.

neglecta, solis cupias Rachelis amplexibus oblectari, sed & præposterus ordo est ante meritum exigere præmium, & ante laborem sumere cibum, cum dicat Apostolus, qui non laborat non manducet. A mandatis tuis intellexi, inquit Dauid, ut scias nisi obedientiæ mandatorum, contemplationis gustum penitus non deberi. Non igitur putas de propriæ amore quietis, sanctæ obedientiæ actibus, seniorumque traditionibus præiudicium vllatenus faciendum: alioquin non dormiet tecum sponsus in lecto vno, illo præsertim quem tibi pro obedientiæ floribus, cicutis atque vrticis inobedientiæ aspersisti.

Bonâ veniâ lectoris, atque in gratiam Religiosorum subdam, quæ habet de ijs qui licet impatientes sint, singulares, contumaces, & moderatoribus suis minus obsequentes, optant nihilominus cælestis consolationis solatia, quasi gens, quæ fecerit iudicium & iustitiam. Miror valde (ita ipse) impudentiam aliquorum, qui inter nos sunt, qui cum omnes nos suâ singularitate turbauerint, suâ impatientiâ irritauerint, suâ contumaciâ & rebellionem contempserint, suâ inobedientiâ coinquinauerint, audent nihilominus ad tam fœdum concupiscentiæ suæ lectulum, omni orationum instantiâ totius puritatis Dominum inuitare. Quid enim? lectulus
non

non est floridus, magis autem & putidus est, & tu illuc gloriæ regem trahis? ad paufandum hoc facis an ad caufandum? Et quid me vis facere inquis? profecto vt primo quidem emundes conscientiam ab omni inquinamento iræ & disceptationis, & murmuris & lioris & quidquid omnino aduersari cognoscitur aut paci fratrum aut obedientiæ seniorum, de cordis habitaculo eliminare festines. Deinde etiam circumdare tibi flores bonorum quorumcumq; actuum & laudabilium studiorum, atque odoramentorum virtutum: id est quæcumque sunt vera, quæcumque pudica, quæcumque iusta, quæcumque sancta, quæcumque amabilia, quæcumque bonæ famæ, si qua virtus, si qua laus disciplinæ, hæc cogita, in his exerceri curato: ad istiusmodi securè vocabis sponsum, quoniam cum introduxeris eum, veraciter dicere poteris & tu, quia lectulus noster floridus, redolente nimirum conscientia pietatem, sed pacem, sed mansuetudinem, sed iustitiam, sed obedientiam, sed hilaritatem, sed humilitatem. Hæc Bernardus.

Atque vt ab eodem dulci sanè melliflora-
que fonte reliqua nostra manet oratio, sub-
ijciam quæ idem habet de superbia, quâ nul-
la vel diuinæ visitationi cælestibusq; solatijs
vel virtutibus capitalior pestis existit. Non
sine causa sanè, inquit, ab heri & nudiustertius

Aa 2 tius

tius inuasit me iste languor animi & mentis hebetudo, & insolita quædam inertia spiritus. Currebam bene, sed ecce lapis offensionis in via, impegi & corruui. Superbia inuenta est in me & Dominus declinavit in ira à seruo suo. Hinc ista sterilitas animæ meæ, & deuotionis inopia quam patior. quomodo ita exaruit cor meum, coagulatum est
 Psal. 118. sicut lac, factum est sicut terra sine aqua, nec compungi ad lacrymas queo, tanta est duritia cordis. Non sapit psalmus, non legere lubet, non orare delectat, meditationes solitas non inuenio.

Vbi illa inebriatio spiritus? vbi mentis serenitas & pax & gaudium in spiritu sancto? Ideo ad opus manuum piger, ad vigilias somnolentus, ad iram præceps, ad odium pertinax, linguæ & gulæ indulgentior, segnior, obtusiorq; ad prædicationem. Heu omnes montes in circuitu meo uisitat Dominus, ad me autem non appropinquat. Num collis non sum ex illis quos transfiliit Dominus sponsus? Nam alium quidem intueor singularis abstinentiæ, alium uerò patientiæ admirandæ, alium autem summæ humilitatis & mansuetudinis, alium multæ misericordiæ & pietatis, illum in cõtèmplicatione frequenter excedere, hunc pulsare, & penetrare cælos orationum instantiâ, aliosque in aliis præuenire virtutibus. Hos inquam

quam considero omnes feruentes, omnes deuotos, omnes in Christo vnanimes, omnes donis cælestibus & gratiâ affluentibus, tamquam spirituales reuera montes, qui à Domino visitantur, & sponsum in se salientem frequenter recipiunt. Ego autem, qui horum in me inuenio nihil, quid me aliud putem quàm vnum de montibus Gelboë, quem præterit in ira & indignatione sua ille cæterorum omnium benignissimus visitator.]

Ex his habes superbiæ admodum inimicas esse cælestes oblectationes, nec frui verbo, vt cum Bernardo loquar, magna & alta de se sentientes. Absconditur id à sapientibus & prudentibus & reuelatur paruulis. Magna fratres (ingerit se ferè nolenti Bernardus) magna & sublimis virtus humilitas, quæ promeretur quod non docetur (quis enim doceat quid sit frui verbo: illud licet experiri sed minimè loqui) digna adipisci quod non valet addisci (neque enim id docet lingua sed gratia) digna à verbo & de verbo concipere, quod suis ipsa verbis explicare non potest.] Hæc Bernardus.

Matth.
11.

Sermo-
ne 86.

Neque verò vna superbia cælestes excludit consolationes, verū & inuidia & detractio, atque potissimum mens terrenis satiata voluptatibus. Nemo omnium id luculentius explicat ipso Bernardo. Quomodo potes

Aa 3 (in-

Epist. 2. (inquit) esurire vel sitire Christum plenus
 ad Ful-
 conem
 puerū. bere simul calicem Christi & calicem dæ-
 moniorum. Calix dæmoniorum superbia
 est, calix dæmoniorum inuidia, & detractio
 est: calix dæmoniorum crapula & ebrietas
 est. Quæ cum impleuerint vel mentem vel
 ventrem tuum, Christus in te non inueniet
 locum. Non mireris quod dico. in domo
 auunculi tui non potes inebriari ab vberta-
 te domus Dei. Cur inquis? quia domus de-
 liciarum est, quomodo ignis & aqua simul
 esse non possunt, sic spirituales & carnales
 delitiæ in eodem se non patiuntur: vbi cra-
 pulam ructantis inter pocula senserit Chri-
 stus, vina sua dulciora super mel & fauam
 menti propinare non dignatur: vbi curiosa
 ciborum diuersitas, vbi diuitis supellectilis
 discolor varietas oculos pariter pascit &
 ventrem, celestis panis ieiunam deserit men-
 tem.] Ad extremum, diuinis solatiis officit
 vehementer cordis incuria, quâ fit vt eo ne-
 glecto non inueniat celestis sponsus vbi cõ-
 moretur. Idem qui cæpit perficiet D. Ber-
 nardus cuius melle dulcior fluens oratio
 numquam fatiat. Omnes (inquit) causamur
 deesse gratiam (deuotionis scilicet) sed iu-
 stius forsitan ipsa sibi queratur gratia deesse
 nonnullos. Nempe res cordis est gratia de-
 uotionis quam quærimus, & hoc munere
 ipse

Serm. de
 triplici
 custodia
 manus,
 linguæ
 & cor-
 dis.

ipse se fraudat, qui internum ei dissimulat receptaculum exhibere. Cæterùm vnde illi cura cordis, cui ne ipsa quidem oris circumspectio, seu manus custodia subest? non sibi miretur deesse consummationem, qui nec initium apprehendit, sed ne is quoque, qui initium iam tenere videtur, si ad medium non peruenit.]

Ex quibus intelligitur manus ab omni peccato, linguamque continendam, ceterasque quæ superius commemoratæ sunt vitiorum pestes, carnisque voluptates procul à se amandandas ei quidem, qui inter orandum cælestibus optat pasci delitiis, sponsique amplexibus licet momento perfrui experit.

CAPUT XVIII.

Iisdem respondentur & alia quedam.

NON pauci neque vulgares eo tenentur errore, ut orationis fructum sensibili deuotione metiendum arbitrentur: quasi verò ab ea destitutus atque aridus omnino oleum atque operam perdat dum sic orat. Apage istam inscitiam, neque enim orationis vel bonitas vel laus aut actionum quæ ab orante fiunt, doloris peccatorum, charitatis in Deum, gratiarum actionis, & cæte-

Aa 4 rarum